

Næringskomiteen
Stortinget
Postboks 1700 Sentrum
NO-0026 OSLO

Deres ref
2025/1558

Vår ref
25/1106-

Dato
5. mai 2025

Dokument 8:238 S (2024–2025) – representantforslag om opprettelse av en lederlønnskommisjon

Jeg viser til brev fra Stortingets næringskomité datert 24. april om representantforslag 238 S (2024–2025) fra stortingsrepresentantene Kirsti Bergstø og Kari Elisabeth Kaski. Forslaget omfatter forslag til vedtak som både berører statens eierskapsutøvelse, som hører inn under næringsministerens ansvar, og lederlønninger i staten, som hører inn under digitaliserings- og forvaltningsministerens ansvar. For sistnevnte er det innhentet vurdering av forslagene fra digitaliserings- og forvaltningsministeren.

Både den forrige næringsministeren og jeg har vært tydelige på at staten som eier forventer at hensynet til moderasjon ivaretas ved fastsettelse av lederlønninger. Moderasjon er viktig for denne regjeringen, og derfor strammet vi også til forventningene knyttet til dette da vi la frem ny eierskapsmelding i 2022 (*Meld. St. 6 (2022–2023) Et grønnere og mer aktivt statlig eierskap*). Av eierskapsmeldingen fremgår det blant annet at moderasjon i lederlønninger er vesentlig for å ivareta selskapenes langsiktige interesser. Selskapenes omdømme kan svekkes hvis lederlønningene bidrar til urimelige forskjeller i selskapene og i samfunnet for øvrig. Samtidig fremhever eierskapsmeldingen at selskapene skal ha mulighet til å rekruttere og beholde ønsket kompetanse ved å kunne tilby konkurransedyktig godtgjørelse og andre insentiver.

Nærmere om de enkelte forslagene:

1. Stortinget ber regjeringen nedsette en lederlønnskommisjon for statlige lederlønninger og lederlønninger i statseide selskaper og selskaper der staten

er majoritetseier. Kommisjonen skal se de statlige lederlønningene, bonusordningene og godtgjørelsene i sammenheng og analysere hvorfor lønnsutviklingen på toppnivå har fått fortsette på tross av blant annet tidligere vedtatte retningslinjer.

Forslaget omhandler både lederlønninger i selskaper med statlig eierandel og lederlønninger i staten hvor staten er arbeidsgiver.

Når det gjelder 100 prosent statseide selskaper og selskaper der staten er majoritetseier (heretter «selskapene») retter staten som eier gjennom eierskapsmeldingen forventninger til styrene i selskapene på en rekke områder, herunder lederlønn. Staten forventer blant annet at godtgjørelsen skal være konkurransedyktig, ikke lønnsledende og at hensynet til moderasjon ivaretas. Det er styrets ansvar å vurdere hvordan selskapet skal vektlegge og arbeide med de ulike forventningene. Eierskapsmeldingen legger selskapslovgivningens rollefordeling mellom staten som eier og selskapets styre og daglige ledelse til grunn.

Det følger av selskapslovgivningen at selskapenes styrer er ansvarlig for rekruttering av administrerende direktør og for fastsettelse av administrerende direktørs lønnsbetingelser (innenfor rammene av selskapenes lederlønsretningslinjer fastsatt av generalforsamlingen). Det ligger ikke til staten som eier å fastsette selskapenes lederlønninger, slik forslaget om nedsettelse av en lederlønnskommisjon kan oppfattes som.

Det fremgår av statens eierprinsipper at statlig eierskap ikke urettmessig skal medføre andre konkurransevilkår for selskapene, verken fordeler eller ulemper, sammenlignet med selskaper uten statlig eierandel. Statens eierpolitikk har siden 2002, i tråd med dette, uttrykt en forventning om at godtgjørelsen skal være konkurransedyktig, men ikke lønnsledende. I lys av statens forventninger må styrene vurdere og avveie hva som er nødvendig for å rekruttere og beholde sine ledende ansatte og hvordan hensynet til moderasjon best kan ivaretas.

Tallene i Statens eierrapport 2023 viser at gjennomsnittlig vekst i lønn til administrerende direktører i selskaper med statlig eierandel i 2023 var noe høyere enn utviklingen i samfunnet for øvrig. For alle selskapene (med veksttall) var gjennomsnittlig vekst i utbetalt fastlønn 5,4 prosent, mens gjennomsnittlig vekst i samlet utbetalt godtgjørelse lå på 5,5 prosent. Til sammenligning var utviklingen i samfunnet for øvrig 5,2 prosent¹. 2023 var første hele år etter Stortingets behandling av ny eierskapsmelding (tilsvarende tall for 2024 foreligger i juni).

Jeg vil også vise til at Riksrevisjonen gjennom tre ulike undersøkelser siden 2018 har vurdert lederlønn i selskaper med statlig eierandel. Undersøkelsene fra 2018² og 2022³ omhandlet godtgjørelse til administrerende direktør i heleide selskaper, mens undersøkelsen som ble behandlet i Stortinget i mars 2025 gjaldt selskaper med bonusordninger (og mer enn 1/3

¹ 09786: Årslønn, påløpt. Nominelt og reelt. Gjennomsnitt for alle lønnstakere 1970 - 2024. Statistikkbanken

² Rapportert i Dokument 3:2 (2018–2019)

³ Rapportert i Dokument 3:2 (2022–2023)

statlig eierskap)⁴. Riksrevisjonen fremmet gjennom den siste undersøkelsen seks anbefalinger, som Kontroll- og konstitusjonskomiteen sluttet seg til, jf. Innst. 158 S (2024–2025). Som næringsminister med ansvar for statens eierpolitikk i selskaper med direkte statlig eierandel, vil jeg sørge for at departementet følger opp anbefalingene og at temaene tas opp i eierdialogen med selskaper hvor jeg forvalter eierskapet, samt at temaene følges opp overfor øvrige eierdepartementer som del av departementets rolle som ressurs- og kompetansesenter.

Jeg anbefaler på denne bakgrunn at Stortinget ikke ber regjeringen gjennomføre den delen av forslaget som omhandler godtgjørelsen til lederlønninger i statseide selskaper og selskaper der staten er majoritetseier.

Den delen av forslaget som omhandler «statlige lederlønninger» hører inn under digitaliserings- og forvaltningsministerens ansvarsområde. Digitaliserings- og forvaltningsministerens svar er som følger:

«Statens lederlønssystem omfatter toppledere i det statlige tariffområdet, herunder virksomhetsledere og bl.a. ekspedisjonssjefene i departementene. Det er også virksomhetsledere i staten som får sin lønn fastsatt utenfor dette systemet. I 2022 kom det en rapport som gjennomgikk Statens lederlønssystem, fra et utvalg nedsatt av Kommunal- og distriktsdepartementet. Utvalget anbefalte blant annet en indeksregulering av lønnstaket, at lønnsutviklingen over tid skulle følge frontfaget og at lederne blir omfattet av hovedtariffavtalene. Utvalgets anbefalinger følges opp av Digitaliserings- og forvaltningsdepartementet (DFD) i dialog med hovedsammenslutningene i staten gitt at forslaget fra utvalget bl.a. var å avvikle lederlønssystemet og overføre lederne til hovedtariffavtalen. Det er derfor ikke noe behov for et nytt utvalg for å se på statens lederlønssystem.

Lønnsutviklingen til ledere lønnet på Statens lederlønssystem har de siste fem årene vært på 3,7 prosent i gjennomsnitt. Dette er 0,2 prosentpoeng under veksten i frontfagsrammen i samme periode. I 2024 var lønnsveksten på 5,2 prosent, noe som var i tråd med føringene fra DFD om en lønnsvekst på linje med veksten i frontfagsrammen.

I retningslinjene for fastsettelse av lønn i 2024 for ledere på Statens lederlønssystem ble lønnstaket på 2 millioner kroner justert. Lønnstaket på 2 millioner kroner hadde da stått uendret siden 2015. Dette medførte at realverdien av taket siden da var redusert med over 30 prosent. Det nye taket er nå 2,104 millioner kroner, noe som innebar den samme prosentvise veksten i 2024 som for frontfagsrammen på 5,2 prosent.

DFD mener staten trenger gode ledere. Det er viktig at lønns- og arbeidsvilkårene for lederne i staten gjør det attraktivt å være leder. Staten skal ikke være lønnsledende, men må være konkurransedyktig.»

⁴ Rapportert i Dokument 3:2 (2004–2025)

2. Stortinget ber regjeringen innføre lønnsfrys for høytlønte ledere i staten inntil lederlønnskommisjonen har avsluttet sitt arbeid.

Det vises til digitaliserings- og forvaltningsministerens svar under forslag 1.

Med hilsen

Cecilie Terese Myrseth